

УДК 821.111(417)-22.09(092)

Ступницька Г.І.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

**ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СВОЄРІДНІСТЬ КОМЕДІОГРАФІЇ ОСКАРА ВАЙЛДА
(НА МАТЕРІАЛІ П'ЄС «ІДЕАЛЬНИЙ ЧОЛОВІК» ТА «ЯК ВАЖЛИВО БУТИ СЕРЙОЗНИМ»)**

Анотація. У статті репрезентовано жанрові інновації комедій «Ідеальний чоловік» та «Як важливо бути серйозним» Оскара Вайлда. Боротьба ідей, насиченість філософським змістом, поглиблений психологізм, панорамність характерів притаманні для художнього стилю драматурга. П'єса «Як важливо бути серйозним» порушує актуальні питання звільнення людини та її життя від стереотипів, анахронічних законів. У жартівливо-іронічній інтелектуальній комедії «Ідеальний чоловік» увага О. Вайлда зосереджена на жартівливому змалюванні обставин, в яких живе англійський бомонд, драматичному життєвому досвіді його представника. Окреслено композиційні особливості досліджуваних п'єс. Твори пронизані доброзичливим гумором, дотепною іронією. Вони утворюють своєрідний стрижень, на якому вибудовується архітектоніка комедій. Висвітлено характерні ознаки мовлення дійових осіб. Замість звичних засобів комізму більшу вагу мають полеміки персонажів на суспільно-політичні та морально-етичні проблеми, парадоксальний розгляд світоглядних суперечностей доби. Проаналізовано особливості функціонування парадигми лексико-семантичних та синтаксичних стилістичних засобів. Панорамне використання метафор, епітетів, порівнянь, лексико-синтаксичних повторів, еліптичних конструкцій, стилістичної інверсії забезпечує змістову цілісність п'єс, збагачує висловлювання героїв емоційними нюансами, увіразнює образи. Відзначимо вагому роль парадоксу та контрасту у творчості комедіографа. Визначено роль авторських ремарок в організації художнього тексту.

Ключові слова: комедія, жанрово-стильова своєрідність, композиційні особливості, діалогічне мовлення, лексико-семантичні та синтаксичні стилістичні засоби, авторські ремарки.

Stupnytska Halyna

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

**GENRE-STYLE PECULIARITIES OF OSCAR WILDE'S COMEDY ART (ON THE BASIS
OF THE PLAYS «AN IDEAL HUSBAND» AND «THE IMPORTANCE OF BEING EARNEST»)**

Summary. In the article genre innovations of Oscar Wilde's comedies «An Ideal Husband» and «The Importance of Being Earnest» have been outlined. The struggle of ideas, the saturation of philosophical content, in-depth psychologism, a wide use of characters are inherent to the play-wright's literary style. The play «The Importance of Being Earnest» raises actual issues of the liberation of a man and his life from stereotypes, anachronistic laws. In the humorous-ironic intellectual comedy «An Ideal Husband» O. Wilde concentrates his attention on the humorous depiction of the circumstances in which the English beau monde lives as well as the dramatic life experience of his representative. The composition peculiarities of the analyzed plays have been traced too. The works are imbued with benevolent humour, witty irony. They form a special pivot on which the architectonics of the comedies is built. Genre peculiarity of the play «An Ideal Husband» reflects the combination of traditional and innovative dramatic thought. The comedy events take place in London for twenty-four hours. On the other hand, O. Wilde's work shows the difference of views in detail. On the pages of the investigated plays the author has used short and extended dialogues which reveal the characters' ways of thinking, inner world, behaviour. Instead of usual means of comicality the controversy of the characters concerning socio-political and moral-ethical issues is of greater importance. The wide use of metaphors, epithets, simile, oxymoron, lexico-syntactic

repetition, ellipsis, stylistic inversion insures the content integrity of the plays, enriches the heroes' speech with emotional nuances, concretizes images. We note a great role of paradox and contrast in the writer's works. In the comedies «An Ideal Husband» and «The Importance of Being Earnest» stage directions play an important part for better interpretation of the events in the works, providing the reader with additional content. The play «An Ideal Husband» in comparison with the comedy work «The Importance of Being Earnest» is characterized by stage directions full of various lexico-semantic and syntactic stylistic devices.

Keywords: comedy, genre-style peculiarities, composition peculiarities, dialogic speech, lexico-semantic and syntactic stylistic devices, stage directions.

Постановка проблеми. Жанр комедії в англійській драматургії на зламі XIX – XX століть характеризується сукупністю художніх форм і принципів, індивідуальних особливостей, властивих творчості комедіографів Англії в окреслену епоху. Увіражений період вирізняється зміщенням і взаємопроникненням родово-видових і стильових ознак, еволюцією та переорієнтацією жанрових моделей. Для багатьох творців англійської комедії характерний прийом навіювання стосовно авторського іронічного розуміння навколишнього світу, висміювання нормативних шаблонів. У п'єсах «Серцеїд» (1893), «Зброя і людина» (1894), «Поживемо – побачимо» (1899), «Людина і надлюдина» (1903), «Майор Барбара» (1905), «Перша п'єса Фанні» (1911), «Пігмаліон» (1913) Бернарда Шоу, «Брехуні» (1897) Генрі Артура Джонса, «Срібна коробка» (1906), «Старший син» (1912), «Утікачка» (1913) Джона Голсворсі, «Леді Фредерік» (1907) Вільяма Сомерсета Моєма, як і в комедійних творах «Віяло леді Віндермір» (1892), «Жінка, яка не варта уваги» (1893), «Ідеальний чоловік» (1895), «Як важливо бути серйозним» (1895) Оскара Вайлда, конкретизується невідповідність застарілих соціальних, філософських, етичних цінностей новій історичній ситуації. Виокремлені драматурги широко використовували естетичні інтенції і цим поглиблювали розуміння прекрасного, духовного, піднесеного, героїчного, трагічного, а також комічного, потворного.

Частковий розгляд проблематики ціннісних орієнтацій стосовно реального та уявного, а також жанрової форми у творчості Оскара Вайлда, відсутність комплексного аналізу мовленнєвих аспектів у комедійних творах письменника зумовили актуальність статті.

Аналіз досліджень і публікацій. В аспекті аналізу жанру комедії з огляду на творчий доробок О. Вайлда заслуговують на увагу наукові праці таких авторів, як Т. Боборикіна [4], Ф. Гарріс [20], Г. Деркач [7], Ж. де Ланглад [10], А. Образцова [13], Г. Пірсон [21], М. Соколянський [15], М. Фідо [19], Р. Шерард [22]. Дослідженню стилістичних засобів присвячені численні розвідки науковців. Проблеми вивчення метафори приділяли увагу І. Арнольд, Н. Арутюнова [1], О. Балабан [3], В. Вовк [6], А. Єфімов [8], О. Морховський, О. Потебня, Г. Скляревська, О. Тимченко, В. Харченко, Є. Черкасова, Н. Размахніна, М. Черемісіна та І. Шенько [18] прослідковують функціонально-синтаксичні особливості порівнянь. Л. Єфімов та О. Ясінецька [9] звертають увагу на структурні особливості порівняння. Аналізу стилістичного повтору в творах художньої літератури приділяли значну увагу наступні дослідники: Н. Гусарова (функції лексичного повтору в народній билині), Л. Зубова (вплив

тавтології на художні твори), Л. Невська (повтор як невід'ємний елемент художнього тексту). Серед науковців, які ґрунтовно займалися питанням стилістичної характеристики прийомів контрасту і парадоксу, варто виділити Г. Семен, А. Джаванян, Б. Ганеєва.

Мета статті. Мета публікації – розгляд жанрових інновацій комедій «Ідеальний чоловік» та «Як важливо бути серйозним» О. Вайлда, окреслення композиційних особливостей аналізованих п'єс, висвітлення характерних ознак мовлення дійових осіб, дослідження специфіки вживання лексико-семантичних та синтаксичних стилістичних засобів у тканині творів.

Виклад основного матеріалу. Жанрові трансформації англійської комедії кінця XIX – початку XX століть відображено у художніх пошуках О. Вайлда (1854-1900). У п'єсах драматурга замість звичних засобів комізму більшу вагу мають полеміки персонажів на суспільно-політичні та морально-етичні проблеми, парадоксальний розгляд світоглядних суперечностей доби. Боротьба ідей, насиченість філософським змістом, панорамність характерів, поглиблений психологізм притаманні для художнього стилю комедіографа. Важливу роль відіграє організація мовлення персонажів, у репліках яких впадають в око оригінальні погляди на явища об'єктивного світу. Вагомість уміло витворених діалогів у творах О. Вайлда увиразнює А. Образцова: «Кожна п'єса окремо і всі вони загалом – ніби одна загальна бесіда, що непомітно переливається з одного акту в інший, з однієї п'єси – в іншу» [13, с. 163].

Змальовуючи характери та ситуації в комедії «Як важливо бути серйозним», драматург використав численні художні засоби. З-поміж них присутнє місце відведено пародії та парадоксу. П'єса порушує актуальні питання звільнення людини та її життя від лицемірних стереотипів, анахронічних законів. Прагнення до подолання зужитих шаблонів мотивує почуття центральних героїв твору, етику їхньої поведінки.

Жанрова своєрідність п'єси «Ідеальний чоловік» відображає поєднання традиційної та новаторської драматичної думки. Згідно усталених традицій класицистичної драматургії, розгортання подій у комедії відбувається впродовж двадцяти чотирьох годин у Лондоні. З другого боку, названий твір детально увиразнює світоглядні розбіжності епохи. На сторінках п'єси автор використав стислі та розлогі діалоги, в яких розкриваються характери дійових осіб. Комічне враження справляє бесіда Мейбл Чілтерн та графа Кавершема. Батько Артура Горінга вважає сина неробою, однак міс Чілтерн не погоджується з таким судженням сімдесятирічного графа. Дівчина висловлює протилежну оцінку стосовно що-

денного режиму Артура: «How can you say such a thing? Why, he rides in the Row at ten o'clock in the morning, goes to the Opera three times a week, changes his clothes at least five times a day, and dines out every night of the season. You don't call that leading an idle life, do you?» [23, с. 6].

Містки гумористичні деталі, дотепні каламбури ірландський драматург уміло використав у сцені прибуття та зустрічі гостей у будинку сера Роберта Чілтерна, заступника міністра закордонних справ. Багатогранна палітра комічного вжита О. Вайлдом у висловлюваннях Лори Чівлі. Її образ вирізняє не тільки віроломна вдача, але й добре почуття гумору. Дотепно реагує Робертова опонентка на репліку лорда Горінга, в якій він стверджує, що місіс Чівлі перетворила життя Гертруди Чілтерн на трагедію. Із властивою їй іронією вона відповідає: «Oh, there is only one real tragedy in a woman's life. The fact that her past is always her lover, and her future invariably her husband» [23, с. 89].

На сторінках комедії «Ідеальний чоловік» міститься акцентований спосіб авторського бачення стосовно розкриття теми влади грошей як першоджерела сатиричного унормування модального характеру. Тому й закономірно видається посвята автора п'єси конкретній особі: «Френку Гаррісу скомний дар, талановитому й вишуканому митцеві, лицарському й шляхетному другові» [5, с. 3]. Аналогічна адресна прив'язка має місце і в творі «Я важливо бути серйозним», що має авторську настанову, виражену у підзаголовку «несерйозна комедія для серйозних людей». Вона також окреслює у своєрідній посвяті домінуючу життєву позицію, що зводиться до відповідної оцінки адресата посвяти: «Присвячую Робертові Болдіну Россу на знак захоплення та щирої поваги» [5, с. 118].

Фінал п'єс «Ідеальний чоловік» та «Як важливо бути серйозним» містить позитивну розв'язку конфліктів, що відповідає традиційним вимогам комедійного жанру.

Стилістичні засоби у художньому творі є результатом переосмислення значень слів, словосполучень і синтаксичних структур, що дозволяє одиницям мови набувати додаткових значень та стилістичної цінності. Комедійні твори Оскара Вайлда характеризуються майстерним поєднанням парадигми лексико-семантичних та синтаксичних стилістичних засобів.

Дослідження специфіки живання метафори викликає значне зацікавлення серед широкого кола науковців, що пояснюється величезною експресивною силою метафори, а також складністю її семантичної структури. Естетичний ефект метафори побудований на певній загадковості предмета або особи, про які йде мова.

У комедії «Як важливо бути серйозним» метафора «*pack of people*» виражає емоційне ставлення центрального персонажа до певного кола осіб: «**Algernon. Relations are simply a tedious pack of people, who haven't got the remotest knowledge of how to live, nor the smallest instinct about when to die**» [23, с. 141]. Алджернон Монкриф називає родичів нудною зграєю людей, які не вміють жити. Відзначимо, що герой неодноразово відзначається індивідуальними, часто парадоксальними поглядами на світ, явища, відносини у суспільстві.

Індивідуально-авторська метафора «*memory is the diary*» набуває ознак контекстуального неологізму. Міс Призм рекомендує Сесілі Кардью запам'ятовувати життєві події та виразноє даремність ведення щоденника: «**Miss Prism. Memory, my dear Cecily, is the diary that we all carry about with us**» [23, с. 150].

За допомогою двочленної іменникової метафори, яка поєднує позначення конкретного та абстрактного понять, персонажеві твору вдалося висловити широку гаму почуттів: «**Chasuble. Admirably! Admirably [Takes out watch]. And now, dear Mr. Worthing, I will not intrude any longer into a house of sorrow**» [23, с. 161].

Метафоричні вирази сприяють глибшому проникненню в невичерпні запаси семантичних можливостей слова, містять емоційно-оцінювальний відтінок. Підтвердження цього знаходимо у таких прикладах:

«**Gwendolen. Cecily, you have lifted a load from my mind. I was growing almost anxious. It would have been terrible if any cloud had come across a friendship like ours, would it not?**» [23, с. 186].

«**Cecily. This is no time for wearing the shallow mask of manners**» [23, с. 187].

Метафори відіграють важливу роль в організації комедійного твору «Ідеальний чоловік». Драматург використовує метафори «*plays with life*» [23, с. 13], «*the result of the club*» [23, с. 14] для окреслення особливостей характеру, психологічного стану, відношення до навколишнього світу лорда Горінга. Герой часто легковажно ставиться до життя, на все має свій іронічний погляд, пронизаний влучними дотепами.

Метафори та метафоричні вирази у наведених нижче уривках п'єси вживаються для створення експресивності, емоційності висловлювання, яскраво й глибоко акцентують увагу на початковому етапі кар'єри центрального персонажа Роберта Чілтерна:

«**Mrs. Cheveley. I realise that I am talking to a man who laid the foundation of his fortune by selling to a Stock Exchange speculator a Cabinet secret**» [23, с. 24].

«**Mrs. Cheveley. [Rising and facing him]. I mean that I know the real origin of your wealth and your career and I have got your letter, too**» [23, с. 24].

«**Mrs. Cheveley. Even you are not rich enough, Sir Robert, to buy back your past. No man is**» [23, с. 27].

«**Sir Robert Chiltern. When? When we were engaged? Do you think she would have married me if she had known that the origin of my fortune is such as it is, the basis of my career such as it is, and that I had done a thing that I suppose most men would call shameful and dishonourable?**» [23, с. 39].

«**Sir Robert Chiltern. I wish I had seen that one sin of my youth burning to ashes. How many men there are in modern life who would like to see their past burning to white ashes before them! Is Arthur still here?**» [23, с. 106].

Оксиморони «*beautiful idiots*», «*brilliant lunatics*» як сполучення контрастних понять увиразнюють думку Мейбл Чілтерн про лондонське суспільство: «**Mabel Chiltern. Oh, I love London Society! I think it has immensely improved. It is entirely composed now of beautiful idiots and brilliant lunatics. Just what Society should be**» [23, с. 6].

Виважено й уміло вкраплені у комедію «Як важливо бути серйозним» порівняння. Образне порівняння не лише збагачує мовлення персонажів, розширює зміст понять в їх новому синтезі, а й творить художнє бачення світу. Використання порівнянь у п'єсі також забезпечує емоційний вплив на реципієнта:

«**Algernon**. Well, my dear fellow, you need not eat as if you were going to eat it all. You behave as if you were married to her already» [23, с. 122].

«**Cecily**. What is the matter, Uncle Jack? Do look happy! You look as if you had toothache, and I have got such a surprise for you» [23, с. 161].

«**Jack**. My dear Algy, you talk exactly as if you were a dentist» [23, с. 125]. Порівняння «as if you were a dentist» увиразнює зіставлення Алджернона Монкрифа із стоматологом, адже той розмовляє переконливо та вимагає точних пояснень ситуації.

Порівняння у комедії «Ідеальний чоловік» вражають свіжістю та оригінальною уявою драматурга. Впадають в око поширені порівняння, створені О. Вайлдом на рівні всього речення:

«**Sir Robert Chiltern**. I never knew what terror was before. I know it now. It is as if a hand of ice were laid upon one's heart. It is as if one's heart were beating itself to death in some empty hollow» [23, с. 45].

«**Lord Goring**. [Pulls out his watch, inspects it and rings the bell]. It is a great nuisance. I can't find any one in this house to talk to. And I am full of interesting information. I feel like the latest edition of something or other» [23, с. 94].

Порівняння «like a swift arrow» у наступному прикладі, формальним показником якого є сполучник *like*, зіставляє іменник «*glance*» та «*arrow*». Погляд Лори Чівлі, суперниці сера Роберта Чілтерна, порівнюється із швидкою стрілою, адже підприємлива жінка намагається докласти максимум зусиль для отримання бажаного результату – згоду на будівництво Аргентинського каналу, що може завдати Англії значних збитків: «Her last glance is like a swift arrow» [23, с. 94].

Епітет як один з найбільш уживаних стилістичних засобів у досліджуваних комедіях має семантико-стилістичну та експресивну значущість. Епітети роблять художній світ О. Вайлда яскравим, різнобарвним, стають засобом конкретизації рис, манер поведінки окремих дійових осіб, констатації зовнішніх проявів в художній організації просторово-часових координат. Під терміном епітет традиційно розуміють «троп, який образно наголошує на характерній ознаці, одиничній якості певного предмета або явища і, потрапивши у нове семантичне поле, збагачує його смисловим та емоційним нюансом» [11, с. 342]. Основна функція епітета – створення когнітивного образу у реципієнта.

Епітет «*divine*» у наведеній нижче репліці комедії «Як важливо бути серйозним» наголошує на винятковості та величності імені Ернест для головної героїні, яке може вплинути навіть на її подальше особисте життя: «**Gwendolen**. It suits you perfectly. It is a **divine** name» [23, с. 134].

Влучні епітети «*nice*», «*sweet*», «*refined*», «*sensible*», «*intellectual*», «*brilliant*», «*clever*», «*thoroughly experienced*» допомагають краще збаг-

нути зовнішню красу та глибину внутрішнього світу Гвендоліни Ферфакс, дочки леді Брекнел. Зображуючи молоду, вродливу, розумну особу, Оскар Вайлд показує своє позитивне ставлення до персонажа:

«**Jack**. My dear fellow, the truth isn't quite the sort of thing one tells to a **nice, sweet, refined** girl» [23, с. 143].

«**Jack**. There's a **sensible, intellectual** girl! The only girl I ever cared for in my life» [23, с. 147].

«**Algernon**. I can see no possible defence at all for your deceiving a **brilliant, clever, thoroughly experienced** young lady like Miss Fairfax» [23, с. 194].

Привертають увагу епітети «*poor*», «*innocent*», «*trusting*» у вираженні думки Сесілі Кардью про Алджернона Монкрифа як особистість: «**Cecily**. [Rising]. To save my **poor, innocent, trusting** boy from the machinations of any other girl there are no lengths to which I would not go» [23, с. 189].

Використані у п'єсі епітети «*unpleasing*» (comments), «*severe*», «*judicial*» (voice), метафоричні епітети «*romantic*» (origin), «*deeper*» (fibres of nature), «*stony*» (glare) допомагають збагнути відношення дійових осіб твору до історії походження Джона Вордінга:

«**Gwendolen**. The story of your **romantic** origin, as related to me by mamma, with **unpleasing** comments, has naturally stirred the **deeper** fibres of my nature» [23, с. 146].

«[Catches sight of Lady Bracknell, who has fixed her with a **stony** glare. Miss Prism grows pale and quails. She looks anxiously round as if desirous to escape].

Lady Bracknell. [In a **severe, judicial** voice]. Prism! [Miss Prism bows her head in shame]. Come here, Prism! [Miss Prism approaches in a humble manner]. Prism! Where is that baby?» [23, с. 211]. Центрального персонажа Джона Вордінга знайдено у валізі в камері зберігання на вокзалі. Колишня гувернантка леді Брекнел, будучи неуважною, поклала рукопис трьохтомного роману в дитячий візок, а дитину – у чемодан. Цей саквояз пізніше помилково видали Томасу Кардью, який виявив малюка, дав йому прізвище та ім'я і виховував його. Лише наприкінці твору з'ясується, що Джон Вордінг – син покійної сестри леді Брекнел і старший брат Алджернона. Таке романтичне походження одного з головних персонажів твору зачепило найглибші струни душі Гвендоліни Ферфакс, однак викликало несприйняття леді Брекнел. Жінка суворим суддівським тоном намагалася вибити зізнання міс Призм.

Панорамне використання епітетів у комедійному творі «Ідеальний чоловік» створює потужний ефект неповторності. Комедіограф послуговувався численними епітетами для відображення рис характеру, манер поведінки, внутрішнього наповнення опонентки Роберта Чілтерна: «*untruthful*», «*dishonest*» [23, с. 33], «*dreadful*» [23, с. 56], «*wile*», «*infamous*», «*corrupt*», «*shameful*» [23, с. 84], «*dishonourable*» (action) [23, с. 64].

Гертруда Чілтерн, на відміну від Лори Чівлі, володіє стійкими моральними цінностями, які мають для неї пріоритетне значення. Вона непохитна у добросовісних вчинках, вірна та шанована дружина. Автор твору виражає симпатію та повагу до героїні вустами її рідних, знайомих,

вживаючи епітети «*the most admirable*» [23, с. 28], «*noble*», «*self-sacrificing*» [23, с. 55].

Високопосадовець сер Роберт Чілтерн проїнятий ореолом серйозності. Його єдина помилка в житті – розголошення інформації про цінні папери Суецького каналу, негожий вчинок у молодості. Незважаючи на погордливість, нервовість, зарозумілість, баронет має витончене почуття гумору. Сер Роберт зробив блискучу кар'єру у віці сорока років, був шляхетним та ідеальним чоловіком для дружини. Це ілюструють епітети у вартих уваги висловлюваннях персонажів про нього:

«**Lord Goring.** Well, you certainly have had your success while you are still young. No one in our day has had such a **brilliant** success» [23, с. 40].

«**Lady Markby.** And a very good thing too, dear, I dare say. It might break up many a happy home if they did. Not yours, I need hardly say, Gertrude. You have married a **pattern** husband» [23, с. 60].

«**Lady Chiltern.** You were to me something apart from common life, a thing **pure, noble, honest**, without stain» [23, с. 67].

Лексико-синтаксичний стилістичний повтор в аналізованих комедіях Оскара Вайлда сприяє увиразненню змістової тканини творів, надає п'єсам експресивності, ритмічності. Повтор є художнім засобом індивідуально-авторського естетичного та емоційного зображення навколишнього світу, конкретизації висловлювань дійових осіб, наголошення винятковості їхніх думок, почуттів, прагнень.

У п'єсі «Як важливо бути серйозним» кількаразове вживання текстового фрагменту – дієслова «*play*» у різних часових формах – надає висловлюванням емоційного характеру, акцентує увагу на мистецьких смаках Алджернона:

«**Algernon.** Did you hear what I was playing, Lane?»

Lane. I didn't think it polite to listen, sir.

«**Algernon.** I'm sorry for that, for your sake. I don't play accurately – any one can play accurately – but I play with wonderful expression. As far as the piano is concerned, sentiment is my forte. I keep science for life» [23, с. 119].

Лексико-синтаксичний повтор наступних реплік зазнає сильного змістового виділення, підкреслюється логічно та емоційно, увиразнює плутанину у творі, пов'язану з іменем Ернест:

«**Gwendolen.** [Catching sight of him]. Ernest! My own Ernest!

Jack. Gwendolen! Darling! [Offers to kiss her].

Gwendolen. [Drawing back]. A moment! May I ask if you are engaged to be married to this young lady? [Points to Cecily].

Jack. [Laughing]. To dear little Cecily! Of course not! What could have put such an idea into your pretty little head?

Gwendolen. Thank you. You may! [Offers her cheek].

Cecily. [Very sweetly]. I knew there must be some misunderstanding, Miss Fairfax. The gentleman whose arm is at present round your waist is my guardian, Mr. John Worthing» [23, с. 190].

«**Cecily.** Here is Ernest.

Algernon. [Goes over to Cecily without noticing anyone else]. My own love! [Offers to kiss her].

Cecily. [Drawing back]. A moment, Ernest! May I ask you – are you engaged to be married to this young lady?»

Algernon. [Looking round]. To what young lady? Good heavens! Gwendolen!

Cecily. Yes! to good heavens, Gwendolen, I mean to Gwendolen.

Algernon. [Laughing]. Of course not! What could have put such an idea into your pretty little head?

Cecily. Thank you. [Presenting her cheek to be kissed]. You may. [Algernon kisses her].

Gwendolen. I felt there was some slight error, Miss Cardew. The gentleman who is now embracing you is my cousin, Mr. Algernon Moncrieff» [23, с. 190–191].

Паралельна конструкція «*don't mention*» наголошує на непотрібності спогадів про походження Джона Вордінга, що викликало хвилю непорозуміння, перешкоджало влаштуванню його особистого щастя: «Don't mention it, dear Miss Prism. Don't mention anything» [23, с. 215].

Лексичний повтор «*wealth*» у комедії «Ідеальний чоловік» використовується для привертання уваги, підсилення виразності думки сера Роберта Чілтерна, що єдиним засобом для досягнення успіхів, особистого благополуччя є багатство: «**Sir Robert Chiltern.** Every man of ambition has to fight his century with its own weapons. What this century worships is wealth. The God of this century is wealth. To succeed one must have wealth. At all costs one must have wealth» [23, с. 40].

Повтор словоформи «*truth*» увиразнює факт, що чоловік Гертруди Чілтерн, окрім аморального старту своєї кар'єри, вів чесне життя, був взірцем для навколишніх:

«**Sir Robert Chiltern.** You have enabled me to tell you the truth. That is something. The truth has always stifled me.

Lord Goring. Ah! the truth is a thing I get rid of as soon as possible! Bad habit, by the way. Makes one very unpopular at the club... with the older members. They call it being conceited. Perhaps it is.

Sir Robert Chiltern. I would to God that I had been able to tell the truth... to live the truth. Ah! that is the great thing in life, to live the truth» [23, с. 49].

Еліптичні конструкції вживаються як засіб реалістичного відтворення живої, невимушеної бесіди героїв, сприяють динамічності, інформативності мовлення:

«**Mrs. Marchmont.** How very trivial of him!

Lady Basildon. Terribly trivial! What did your man talk about?

Mrs. Marchmont. About myself.

Lady Basildon. [Languidly]. And were you interested?

Mrs. Marchmont. [Shaking her head]. Not in the smallest degree» [23, с. 5].

У комедіях «Ідеальний чоловік» та «Як важливо бути серйозним» авторські ремарки відіграють важливу роль для ширшого трактування, коментування розвитку дії, надання читачеві додаткового змісту.

Ремарки п'єси «Як важливо бути серйозним» характеризуються лаконічністю, надають виразну картину фізичної та емоційної обстановки, в якій перебувають персонажі, деталізують драматичний твір: «Morning-room in Algernon's flat in Half-Moon Street, London, W. Time: The present. The room is luxuriously and artistically furnished. The sound of a piano is heard in the adjoining room» [23, с. 119].

Комедія «Ідеальний чоловік» вирізняється більш поширеними авторськими ремарками, які наділені метафоричністю, літературними порівняннями, епітетами, описують зовнішній вигляд, характер, налаштування персонажів, з'ясовують конкретні дії героїв, показують відношення дійових осіб до подій у творі.

Заслуговує на увагу портретна характеристика Мейбл Чілтерн: «Mabel Chiltern is a perfect example of the English type of prettiness, the apple-blossom type. She has all the fragrance and freedom of a flower. There is ripple after ripple of sunlight in her hair, and the little mouth, with its parted lips, is expectant, like the mouth of a child. She has the fascinating tyranny of youth, and the astonishing courage of innocence. To sane people she is not reminiscent of any work of art. But she is really like a Tanagra statuette, and would be rather annoyed if she were told so» [23, с. 5–6]. Епітет «*apple-blossom*», метафоричний вираз «*ripple after ripple of sunlight in her hair*», порівняння «*like the mouth of a child*», «*like a Tanagra statuette*» використовуються для зображення жіночої вроди. Метафори «*freedom of a flower*», «*tyranny of youth*», «*courage of innocence*», епітети «*astonishing*», «*fascinating*» підкреслюють самостійність, рішучість, свободу думки, прагнень дівчини.

Влучні епітети «*grave*», «*Greek*» відображають зовнішній вигляд леді Чілтерн: «At the top of the staircase stands Lady Chiltern, a woman of grave Greek beauty, about twenty-seven years of age» [23, с. 4]. Після отримання інформації про державну зраду чоловіка жінка стає пригніченою, втрачає душевну рівновагу: «Pale with anguish, bewildered, helpless, she sways like a plant in the water. Her hands, outstretched, seem to tremble in the air like blossoms in the wind. Then she flings herself down beside a sofa and buries her face. Her sobs are like the sobs of a child» [23, с. 68]. Епітети «*pale with anguish*», «*bewildered*», «*helpless*», порівняння «*like a plant in the water*», «*like blossoms in the wind*», «*like the sobs of a child*» увиразнюють найдрібніші деталі зовнішньої та внутрішньої характеристики героїні.

В образі Лори Чівлі Оскар Вайлд колоритно змалював антипода дружини заступника міністра закордонних справ: «Mrs. Cheveley, who accompanies her, is tall and rather slight. Lips very thin and highly-coloured, a line of scarlet on a pallid face. Venetian red hair, aquiline nose, and long throat. Rouge accentuates the natural paleness of her complexion. Gray-green eyes that move restlessly. She is in heliotrope, with diamonds. She looks rather like an orchid, and makes great demands on one's curiosity. In all her movements she is extremely graceful» [23, с. 7]. Епітети «*slight*», «*Venetian red*» (hair), метафоричний епітет «*aquiline*» (nose), порівняння «*like an orchid*» зображають опатно вдягнену жінку з різкими рисами обличчя, що свідчить про норовливий характер, зверхню, шахрайську натуру, яка, попри все, викликає зацікавлення.

Список літератури:

1. Арутюнова Н. Д. Метафора и дискурс. *Теория метафоры*. Москва, 1990. С. 5–32.
2. Бабенко В. Г. Драматические жанры и их взаимодействие: Английская и ирландская драматургия. Иркутск: Изд-во Иркутского ун-та, 1988. 151 с.
3. Балабан О. О. Метафора як семантична універсалия: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15. Донецьк, 2006. 20 с.

Для ремарок досліджуваних п'єс характерне панорамне вживання стилістичної інверсії, яка додає логічного наголосу, емоційного забарвлення мовним одиницям, розташованим з очевидним порушенням синтаксичної конструкції:

«On the right is the entrance to the music-room» [23, с. 4].

«Enter Lord Goring in evening dress with a buttonhole» [23, с. 69].

«Exit Phipps» [23, с. 81].

«Enter Lane with the cigarette case on a salver» [23, с. 123].

«Enter Algernon, very gay and debonair» [23, с. 153].

Висновки і пропозиції. Комедійні твори «Як важливо бути серйозним» та «Ідеальний чоловік» Оскара Вайлда вирізняються актуальністю тематики, філософським змістом, сатиричним змалюванням негативних явищ суспільного життя, комічним ракурсом. У жартівливо-іронічній інтелектуальній комедії «Ідеальний чоловік» увага драматурга зосереджена на жартівливому змалюванні обставин, в яких живе англійський бомонд, драматичному життєвому досвіду, духовних суперечностях його представника. П'єси пронизані доброзичливим гумором, дотепною іронією. Вони утворюють своєрідний стрижень, на якому вибудовується архітектоніка творів, типізуються особливості діалогічного мовлення.

В основу комедії «Ідеальний чоловік» лягли ціннісні орієнтації, що набувають значення стильової тенденції та її самореалізації. О. Вайлд переконливо моделює контрастні рішення, засвідчуючи відкритість або замаскованість порушуваних комедійних ситуацій, утверджує новизну психологічного характеротворення, вказує на важливість ціннісних орієнтацій, що спонукають до глибинного відтворення підсвідомого стосовно пізнання людської долі та осмислення навколишнього світу.

Комедіограф використав багатогранну палітру лексико-семантичних та синтаксичних стилістичних засобів в аналізованих п'єсах, які надають мовленню дійових осіб витонченості, милозвучності, відображають індивідуальний стиль письменника. Багатство метафор, епітетів, порівнянь, лексико-синтаксичних повторів, еліптичних конструкцій забезпечує змістову цілісність творів, збагачує висловлювання героїв емоційними нюансами, увиразнює образи. Відзначимо вагому роль парадоксу та контрасту в творчості драматурга. Парадокс сприяє розкриттю ідейного змісту комедійних творів, використовується для створення більшої експресивності та гумористичного ефекту. Комедія «Ідеальний чоловік», на відміну від п'єси «Як важливо бути серйозним», характеризується більшою вживаністю стилістичних засобів.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом особливостей функціонування стилістичних засобів у драмах сучасників О. Вайлда, осмисленні генологічної специфіки трагедії увиразненої епохи.

4. Боборыкина Т. А. Драматургия О. Уайльда (к проблеме идейно-художественного своеобразия эстетизма О. Уайльда) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. Л., 1981. 16 с.
5. Вайльд О. Идеальный чоловік. Як важливо бути серйозним / пер. з англ. Олекси Негребецького. Київ : Знання, 2014. 222 с.
6. Вовк В. Н. Языковая метафора в художественной речи: природа вторичной номинации. К.: Наук. думка, 1986. 142 с.
7. Деркач Г. С. Творчість Оскара Вайльда в літературно-критичних (англійському, українському та російському) дискурсах : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2011. 19 с.
8. Ефимов А. И. Стилистика художественной речи. Москва : Изд-во Московского ун-та, 1957. 448 с.
9. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови і дискурсивний аналіз : навч.-метод. посіб. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.
10. Ланглад Ж. Оскар Уайльд, или Правда масок / перевод с франц. В. И. Григорьева; предисл. А. М. Зверева. Москва : Молодая гвардия; Палимпсест, 1999. 325 с.
11. Літературознавча енциклопедія : У 2 т. / [авт.-уклад. Ю. І. Ковалів]. К. : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.
12. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
13. Образцова А. Комедии Оскара Уайльда. *Сообщения Ин-та истории искусств АН СССР*. М., 1957. С. 157–171.
14. Пелевина Н. Ф. Стилистический анализ художественного текста. Л. : Просвещение, 1980. 272 с.
15. Соколянський М. Г. Оскар Уайльд: Очерк творчества. Киев-Одесса : Лыбидь, 1990. 200 с.
16. Ступницька Г. І. Комедія в англійській та українській драматургії: жанрові особливості : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2017. 176 с.
17. Толчеева К. В. Авторская ремарка как средство визуализации и характеристики персонажа. *Вестник ВГУ. Сер.: Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2007. № 1. С. 51–59.
18. Шенько И. В. Синтактико-смысловые и функциональные разновидности предметно-логических сравнений. *Язык и стиль английского художественного текста*. Л. : РТП ЛГПИ им. А. И. Герцена, 1977. С. 152–161.
19. Fido M. Oscar Wilde. London; New York : Hamlyn, 1973. 144 p.
20. Harris F. Oscar Wilde: His Life and Confessions. New York, 1974. 612 p.
21. Pearson H. The Life of Oscar Wilde: a Biography. London : Macdonald and Jane's. 1975. 399 p.
22. Sherard R. H. Bernard Shaw, Frank Harris and Oscar Wilde. New York : Haskell House Publishers, 1974. 299 p.
23. Wilde O. An Ideal Husband; The Importance of Being Earnest. Kyiv : Znannia, 2014. 222 p.

References:

1. Arutyunova N. D. (1990). Metafora y diskurs [Metaphor and Discourse]. *Teoriya metafory*. Moskva, pp. 5–32.
2. Babenko V. H. (1988). Dramaticheskiye zhanry y ykh vzaymodeystviye: Anghlyyskaya y yrlandskaya dramaturhiya [Dramatic Genres and Their Interaction: English and Irish Drama]. Yrkutsk : Yzd-vo Yrkutskoho un-ta. 151 p.
3. Balaban O. O. (2006). Metafora yak semantychna universalija [Metaphor as a Semantic Uni-versality] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.15. Donets'k. 20 p.
4. Boborykina T. A. (1981). Dramaturhiya O. Uayl'da (k probleme ydeyno-khudozhestvennogo svoebrazyya estetizma O. Uayl'da) [O. Wilde's Dramatic Art (to the Problem of Ideological and Artistic Peculiarity of O. Wilde's Aestheticism)] : avtoref. dys. ... kand. fylol. nauk. L. 16 p.
5. Vayl'd O. (2014). Ideal'nyy cholovik. Yak vazhlyvo buty seryoznym [An Ideal Husband. The Importance of Being Earnest] / per. z anhl. Oleksy Nehrebets'koho. Kyiv : Znannya. 222 p.
6. Vovk V. N. (1986). Yazykovaya metafora v khudozhestvennoy rechy: pryroda vtorychnoy nomynatsyy [Linguistic Metaphor in the Literary Speech: the Nature of Secondary Nomination]. K.: Nauk. dumka. 142 p.
7. Derkach H. S. (2011). Tvorchist' Oskara Vaylda v literaturno-krytychnykh (anghliys'komu, ukrayins'komu ta rosiys'komu) dyskursakh [Oscar Wilde's Works in the Literary-critical (English, Ukrainian and Russian) Discourse] : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.05 / Ternopil's'kyy natsional'nyy pedahohichnyy universytet im. V. Hnatyuka. Ternopil'. 19 p.
8. Efymov A. Y. (1957). Stylystyka khudozhestvennoy rechy [Stylistics of Literary Speech]. Moskva : Yzd-vo Moskovskoho un-ta. 448 p.
9. Yefimov L. P. (2004). Stylystyka anghliys'koyi movy i dyskursyvnyy analiz : navch.-metod. posib. [Stylistics of the English Language and Discourse Analysis: educational-methodical manual]. Vinnytsya : Nova knyha. 240 p.
10. Lanhlad ZH. (1999). Oskar Uayl'd, yly Pravda masok [Oscar Wilde or the Truth of Masks] / perevod s frants. V. Y. Hryhor'eva; predysl. A. M. Zvereva. Moskva : Molodaya hvardyya; Palimpsest. 325 p.
11. Literaturoznachcha entsyklopediya : U 2 t. (2007). [Literary Encyclopedia : in 2 vol.] / [avt.-uklad. YU. I. Kovaliv]. K. : VTS «Akademiya». Vol. 1. 608 p.
12. Literaturoznachchyy slovnyk-dovidnyk (2006). [Literary Dictionary-reference book] / za red. R. T. Hrom'yaka, Yu. I. Kovaliva, V. I. Teremka. Kyiv : VTS «Akademiya». 752 p.
13. Obratsova A. (1957). Komedy Oskara Uayl'da [Oscar Wilde's Comedies]. Soobshcheniya Yn-ta ystoryi yskusstv AN SSSR. M., pp. 157–171.
14. Pelevyna N. F. (1980). Stylystycheskyy analiz khudozhestvennogo teksta [Stylistic Analysis of the Literary Text]. L. : Prosveshchenye. 272 p.
15. Sokolyanskyy M. H. (1990). Oskar Uayl'd: Ocherk tvorchestva [Oscar Wilde: Essay of Works]. Kyev-Odessa : Lybyd'. 200 p.
16. Stupnyts'ka H. I. (2017). Komediya v anghliys'kiy ta ukrayins'kiy dramaturhiyi: zhanrovi osoblyvosti : monohrafiya [Comedy in English and Ukrainian Dramatic Art: Genre Peculiarities : monograph]. Drohobych : Posvit. 176 p.
17. Tolcheeva K. V. (2007). Avtorskaya remarka kak sredstvo vyzualyzatsyy y kharakteryzatsyy personazha [Stage Direction as a Means of Visualization and Characterization of a Character]. *Vestnyk VHU. Ser.: Lynhvystyka y mezhkul'turnaya kommunykatsyya*. Vol. 1, pp. 51–59.
18. Shen'ko Y. V. (1977). Syntaktyko-smyslovye y funktsyonal'nye raznovydnyty predmetno-lohycheskykh sravnenny [Syntactic-semantic and Functional Varieties of Subject-logical Similes]. *Yazyk y styl' anghlyyskoho khudozhestvennogo teksta*. L. : RTP LHPY ym. A. Y. Hertsena, pp. 152–161.
19. Fido M. (1973). Oscar Wilde. London; New York : Hamlyn. 144 p.
20. Harris F. (1974). Oscar Wilde: His Life and Confessions. New York. 612 p.
21. Pearson H. (1975). The Life of Oscar Wilde: a Biography. London : Macdonald and Jane's. 399 p.
22. Sherard R. H. (1974). Bernard Shaw, Frank Harris and Oscar Wilde. New York : Haskell House Publishers. 299 p.
23. Wilde O. (2014). An Ideal Husband; The Importance of Being Earnest. Kyiv : Znannia. 222 p.